

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Educație religioasă-morală.

Sibiu, 4 Aprilie n.

Intr'un articol de fond, publicat acum de curând în ziarul „A Népe” din Budapesta, canonicul rom.-catolic, Dr. Giesswein Alexandru, fost deputat dietal și întemeetorul partidului social-creștin din Ungaria, își spune părerea asupra misiunii școlii și a datorinței învățătorului, nu numai de a instrui, ci și de a educa, adică, de a da cultură, nu numai minții, ci și inimei copilului.

Purcede dela părerea lui Pestalozzi, întemeetorul pedagogiei moderne, care spunea, că învățătorul, care face cu succes instruirea mlădițelor tinere încredințate lui, e măiestru, dar învățătorul, care le face și educația, e artist, pentru a ajunge la părerea generală de astăzi, că educația tinerimei nu poate să fie alta, decât religioasă-morală, pentru că dupăcum a accentuat-o și profesorul universitar din America, Felix Adler, cu ocaziunea congresului didactic din urmă, ținut în Londra, educația religioasă-morală „e pe terenul pedagogiei soarelui, în jurul căruia se învârtesc, ca niște corpuri cerești, toate celelalte ramuri ale instrucțiunii!”

De aceea, educația la noi, în Ungaria, nu poate să fie, și nu e ertat să fie alta, decât cea religioasă-morală, pentru că numai adevăratele religii, numai învățăturile sublime ale evangheliei, pot să formeze mijloacele cele adevărate și eficiente ale educației morale, — dacă cumva nu voim să ajungem și noi acolo unde sunt cei din Franța, în ale căror școli nici nu se mai vorbește de Dumnezeu, din care cauză morala acolo e numai o regulă de bunăcuviință, care nu are nici o sancționare mai înaltă.

„...De unde urmează, — dăm acum cuvântul autorului articolului

din întrebare, — că dacă voim cu adevărat o educație morală pe seamă tinerimei, să nu o desbinăm de religie! Noi deci vom feri și apăra drepturile bisericii de a-și avea, susținea și desvolta școalele sale și instituțiile sale, de jos până sus, la universitate. Pentru că chestia însemnată a educației și a instrucției se poate rezolva cu succes numai cooperând statul cu biserica. Veacuri dearândul statul nu a căutat să se ocupe cu chestia instrucției și a educației, ci gândul îi era la puști și la tunuri, ori poatecă în măsură mai mică și la comerț și industrie, iar instrucția, de jos până sus, a fost sevășită de oamenii bisericii. Astăzi însă statul a trecut în cercul său de activitate și instrucția. Ridică școli și supraveghează școalele ridicate de alții. Dar sevășește greșală mare statul, când pune instrucția pe base contrare religiei, oriscolte religiei din instrucție, pentru că pe lângă o direcție contrară religiei educația morală rămâne frază goală. Educația atunci e desăvârșită, când lumea de sentimente a inimei e adusă în consonanță cu cunoștințele și cu priceperea. Numai astfel pot să iasă din educație oameni întregi, și noi de oameni întregi avem trebuință!”

Am reprodus aceste corecte păreri, publicate în organul partidului social creștin, de care, cum am spus cu altă ocaziune, nu stă de parte nici actualul nostru ministru de culte și instrucție publică, contele Zichy János, care i'a prorocit că are să fie partid cu viitor, ori poatecă partidul viitorului, pentru că în ele ne vedem pe deplin justificate luptele grele purtate în trecut pentru conservarea drepturilor bisericii noastre de a-și avea școalele sale confesionale și de a face în ele instrucția în limba bisericească, în limba credincioșilor, în limba elevilor. Căci dacă e adevărat aceea ce se spune în articolul de sus, că educa-

ție desăvârșită e numai aceea, care poate să lege inima cu mintea, atunci și mai adevărat e, că în inima elevului nu poți străbate, pentru a-i deștepta sentimentele, decât numai vorbindu-i în limba lui, ca să te înțeleagă. E foarte adevărat, că de oameni întregi avem trebuință, și tocmai oameni întregi vrea și biserica noastră să crească, cetățeni desăvârșiți vrea ea să dea statului; dar pentru a putea face lucrul acesta trebuie să fie lăsată să-l facă după legile ei și în limba ei, căci numai în limba înțeleasă de tinerele mlădițe pot să fie altuite în inimile acestora adevăratele credințe și sublimile învățături ale evangheliei lui Cristos. Și credem, că nu e de parte timpul, când cei dela conducerea statului vor înțelege, că așa e bine și așa ne vor lăsa să facem.

Procesele de presă. Ministrul nostru de justiție, dl Székely a declarat în fața unui ziarist maghiar dela „Pesti Napló”, că guvernul actual are trecut în programul său respectarea libertății de presă, până la limitele posibile. De aceea ministrul de justiție a ordonat revisuirea tuturor proceselor de presă, — 149 la număr, — intentate din partea guvernului coaliției, și în toate, în cari nu se află motiv legal de urmărire, va sista procedura. Sunt înțelese procesele de presă intentate naționalităților și socialiștilor. În deosebi sunt înțelese procesele intentate pentru criticarea ordonanței de catehizare a contelui Apponyi, lipsite de ori ce temei, dupăce Apponyi însuși a renunțat de a-și mai executa ordonanța. Acestea toate vor fi sistate. Notăm, că noi aveam mai de mult știre despre această laudabilă intențiune a actualului nostru guvern, care și în chestia aceasta a nimerit calea cea bună, care mai curând va liniști spiritele, decât cealaltă, pe care apucase guvernul coaliției și îngâmfatul ei membru, contele — Andrássy!

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiterat al tractului Cetatea-de-peatră.

Rohia, în Martie 1910.

Sinodul protopresbiterat ordinar al tractului Cetatea-de-peatră în anul acesta s'a ținut la 25 Februar n. în reședința protopresbiterală din orașul Lăpușul-unguresc.

La orele 10 a. m. aproape toți membrii sinodului au fost întruniți la reședința protopresbiterală, unde după invocarea Duhului sfânt, domnul protopresbiter Vasile Duma, prin instructiva sa cuvântare de deschidere, în care părțile și faptele bune din tract le arată în adevărata lor lumină, iar părțile și faptele slabe le inferează după cuviință, arată și demonstrează, că prima condiție de existență a ori căruia popor este cultura, iar pentru noi ca români cultura religioasă, care este prima și indispensabilă forță de viață. Stăruie pentru înființarea fără amănare a bibliotecilor parohiale, și mai cu samă la cetirea cărților aflate în acele biblioteci, zicând între altele: „...Și în această privință trebuie să premergem cu exemplu, ocupându-ne și noi înșine neconținut cu cetirea cărților de folos, din cari scoțând învățături să le predăm poporului și aume tinerimii adulte, cu ocaziunea tinerii catechizațiunii, iar pentru cei bătrâni pre lângă predicile din toate duminicile și sărbătorile să ținem barem odată pe lună conferințe și prelegeri populare, cu cari ocazii să le recomandăm cetirea cutărei ori cutărei cărți din bibliotecă”. Declară ședința sinodului deschisă.

Urmează constituirea biroului și alegerea comisiunilor. Urmează apoi prezentarea „Raportului general despre starea protopresbiteratului la finea anului 1909” de către șeful tractului, care raport în liniamente generale este următorul:

I Afaceri organizatoare. În această parte a raportului se descrie ducerea la îndeplinire a concludului Nr. 24—1909, luat în sinodul protopresbiterat și referitor la sărbătorile arangiate cu ocaziunea centenariului marelui Andrei, la participarea tractului nostru la sărbătorile din Rășinari, la înființarea unui fond din acest incident, care poartă numele nemuritoriului arhieru. Se mai vorbește apoi despre alegerea alor 2 membri mireni în sinodul protopresbiterat, devenind locurile vacante prin moartea foștilor membri.

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.

(Urmare).

Când apare, la 1874, articolul păr. Mangra chestiunea avea un aspect de tot nou, dar pentru aceea nu lipsiau cei care să o combată și în teorie și în practică. Abia cu doi ani în urmă a apărut la București faimosul Oratoriu (Molitvelnic) al episcopului Melchisedek într'o limbă, în care numai cei mai apropiați elevi ai lui Laurian și Massim puteau serie,¹ și tot în aceeași vreme lupta împotriva direcției bune și revista greco-catolică Preotul român alui N. Fekete-Negruțiu căruia îi trebuia o limbă care să ne arate totdeauna ca o oglindă obârșia noastră romană.

„Lumina” care urma o direcție destul de bună, dar care ar fi putut lucra și mai mult tocmai pentru a putea fi cât mai deamănă de numele ei, ascunde în colecțiile sale din cei trei ani (1872—5) mult material pentru istoria culturală mai nouă a eparhiei Aradului, și chiar multe articole, cari cu unele schimbări s'ar putea reedita și astăzi.

După încetarea ei diecesa Aradului rămâne doi ani de zile fără organ oficial. La 1877 apare noul organ oficios:

Biserica și Școala, care continuă și azi. Nici noul organ nu ne putea da mai mult decât ne dădea în timpul său Lumina. Deci și aici mai mult circulare, ordinațiuni, concursuri și procese verbale decât literatură bisericească și școlară!

Dintre chestiunile mai de seamă cari s'au tratat în cei dintâi ani amintesc numai căsătoria a doua a preoților, o nevoie care va agita multă vreme viața bisericească, întemeierea de societăți religioase pentru publicarea și răspândirea de cărți teologice și religioase morale, cum se întâlnesc la toate popoarele culte;² apel către femeile române spre a strânge pentru răniții din Războiul româno-ruso-ture pânze de învâlit ranele și alte ofrande; limba cărților bisericești etc.

În privința acestora din urmă, dupăce se mai discutase și în Convorbiri literare³ și în Vocea clerului,⁴ Biserica și Școala lasă să răsună: O voce pentru reforma limbii în cărțile bisericești,⁵ sub care reformă păr. Mangra înțelege „a nu strica ce e bun și a îndrepta ce e rău”. Dupăce nu aprobă în toate pe Virgolici, dând mai multă dreptate lui Vitalis, continuă: „cărțile bisericești negreșit au trebuință de a fi întocmite astfel, ca ele, precum în trecut așa și astăzi, să fie aceleași în toate bisericile române. Din ele Românii să învețe și să audă aceeași limbă în București, aceeași limbă

¹ O idee pe care a discutat-o și dl ministru S. Haret (Albina, 1900), iar mai târziu părintele C. Morariu din Bucovina (Neamul românesc 1907) și alții.

² S. Virgolici în C. Lit. 1877.

³ Vitalis în Vocea Clerului, 1877, pag. 98—100.

⁴ 1877 pag. 109—110.

în Arad și aceeași limbă în Blaj”. Altădată discutând aceeași chestie, spune că sunt două curente în limbă: cel latinizator și cel care susține dialectele (!) „Dintre ambele însă nici unul nu trebuie adoptat” când se vorbește de limba bisericească.⁶

Pe lângă multe discuții folositoare se mai dădeau din când în când și traduceri din sfinții părinți, biografii bunișoare de ale acestora, sau reproduceri din Biserica ortodoxă română din București și de prin Candela din Cernăuți, cari însă toate se perdeau cu totul în noianul de articole fără nici o valoare și în nesfârșite suplimente cu anunțuri oficiale.

La timpul său a lămurit bine în chestia școlară din 1879.

Unul dintre cele mai mari merite ale acestei reviste e că a dat și continuă a da ocazie teologilor buni din Arad de a încerca să scrie. Cei mai mulți dintre ei aici și-au început activitatea publică.

Azi găsim în jurul ei câteva puteri tinere, cari nu se pot trece cu vederea.

Biserica și Școala mai are pe lângă atribuțiile de până aici, și pe acela de organ, care alături de Telegraful Român din Sibiu, a propovedit ani de a rândul noul Crez cultural, inaugurat de Junimea. Dacă „Convorbirile literare”, organul curentului nou, n'ar fi fost reproduse în coloanele acestor două foi și dacă oamenii grupați în jurul acestora nu le-ar fi întrebuințat spre acest scop, noua direcție ar fi întârziat multă vreme de a prinde rădăcini puternice în Ardeal.⁷

⁶ 1880 pag. 360.

⁷ Vezi: „Unitatea noastră culturală”, de I. Slavici în Tribuna din Arad 1907 nr. 7.

¹ O. Ghibu: Limba nouălor cărți bisericești, Sibiu 1905, pg. 23 și urm., și Lupta, Budapesta 1907, nr. 230.

II Afaceri administrative de birou. În cursul anului 1909 au intrat la oficiul și scaunul protopresbiterial al acestui tract 642 esibile, cari toate au fost rezolvate la termen, deși unele pe lângă mari eforturi, din cauza unor organe subalterne, cari numai cu greu se mișcă.

III Scaunul protopresbiterial. Scaunul protopresbiterial în cursul anului 1909 a ținut 5 ședințe, în 2 ședințe a ratificat alegerea parohilor Alexiu Latiș și Nicolae Tăgeanu, în alte 2 alegerea capelanilor Alexandru Ciocag și Augustin Șovrea, iar în a 5. ședință a dus sentințe în 3 procese de divorț.

IV Afaceri bisericești.

1. Protopresbiteratul Cetatea de peatră constă din 31 comune bisericești, cu 33 parohii matre și 2 filii. S'au întregit 2 parohii: Poiana porcului și Plopișul.

2. Statul preotesc la finea anului 1909 numera 1 protopresbiter-paroh, 29 parohi și 2 capelani în funcțiune, cu totul 32 preoți și 2 clerici aleși capelani, dar încă neînstituți canonicște.

3. Edificii bisericești se află cu totul 45, dintre cari 12 din material solid, iar 23 din lemn.

4. Mișcarea populației la finea anului 1909 se prezintă astfel:

Numărul familiilor face 4096, mai multe ca în anul trecut cu 23 familii.

Numerul sufetelor face 19,840, se arată o creștere față de trecut cu 260 sufete.

5. Stiu ceti și serie bărbați: 1.989 femei 571 cu totul 2551, față de trecut mai mulți cu 217. În procente numărul analfabeților ne dă 87.

Deși prin circulariul Preav. Consist. Arhid. din 20 Noemvrie 1908 Nr. 13,440 Scol. s'a ordonat ținerea de cursuri cu analfabeții, promițându-se chiar și remunerații învățătorilor zeloși, ba și din partea „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român” încă s'a insistat pentru ținerea de atari cursuri, la noi foarte puțin s'a făcut în această direcțiune, aproape nimic. Excepțiuni sunt foarte puține. N'a sosit oare timpul, ca să înțelegem duhul vremii, și apoi înțelegându-l să-l și urmărim?

6. Căsătorii bisericești au obvenit 176 în anul 1909, tocmai câte și în anul trecut, numai civile n'a fost nici una.

7. Conviețuiri ilegale sunt 130, față de anul trecut mai puține cu 47.

8. În anul 1909 s'au născut copii 355, copile 301 cu totul 656, mai mulți ca în anul trecut cu 102. Au murit: bărbați 268, femei 251 cu totul 519, mai mulți ca în trecut cu 104.

9. Treceți religioase în anul 1909 au fost 2 dela gr. cath. la noi.

V Afaceri școlare. Pentru susținerea școalelor noastre confesionale conform art. de lege XXVII din 1907 s'au declarat 26 comune bisericești din acest protopresbiterat. Au funcționat regulat 17 școli, mai multe ca în anul trecut cu 6. Edificii școlare corespunzătoare legii sunt 13 și este în curs de edificare încă elor 5 edificii școlare corespunzătoare.

Salariul învățătorilor în sumă totală a fost de Cor. 15,077, salar maximal în sumă de Cor. 1500 și minimal Cor. 227. Copii și copile obligați a frecuenta școala au fost în sumă totală 3044, din cari au frecventat 1117 școalele noastre, iar

65 școalele streine, deci computați în procente abia fac 39. În anul 1909 au fost aplicați 15 învățători difinitivi și 2 provisorii.

Esamenale publice dela finea anului școlar 1908/9 toate au fost conduse de protopresbiterul tractual.

Catechisațiunea elevilor de religiunea noastră dela școalele streine din Lăpușulung s'a provăzut prin catechet în regulă.

VI Afaceri epitropice. Conform consemnării averilor bisericești și școlare averea comunelor bisericești din acest tract la finea anului 1908 a fost: averi bisericești: Cor. 277, 026.44, averi școlare: 43, 925.54, în sumă totală Cor. 320, 951.98. Cu privire la înființarea și înmulțirea fondurilor parohiale, se spune în raport, că prin toate parohiile se lucrează în această privință.

În multe parohii mici și sărace s'a pus temelie la astfelu de fonduri și prin obivernisirea corectă s'a ajuns la sume frumoase.

Cel mai însemnat punct din această parte a raportului este punctul în care se vorbește despre „Fondul cultural” al acestui tract, a cărui basă s'a pus din incidentul contopirii tractelor „Solnoc” cu al „Cetății de peatră”. Privit în general acest fond apare ca o sumă de tot modestă, avându-se însă în vedere împrejurările între cari s'a înființat: suma de Cor. 677.66 la care a ajuns acest fond din isvoare neînsemnate, așa zicând din picuri, deși modest totuși ne garantează un viitor mai bun și mai prielnic de cât cum a fost trecutul. Acest modest fond are un scop de tot sublim. Statutesunt aprobate de Preaven. Consistoria sub Nr. 3590 Ep. 1909.

S'a mai pus basă la al doilea fond al acestui tract în ziua de 8/21 Septemvrie 1909, când s'a sărbătorit amintirea împlinirii centenariului dela moartea celui mai mare arhieru ortodox român Andrei baron de Șaguna, și care fond are de scop ajutorarea bisericilor și școalelor din acest protopresbiterat. Va purta numele: „Fondul Andrei Șaguna” a cărui basă o formează suma de cor. 122.

Al treilea fond care se administrează prin epitropia tractuală îl formează „Fundațiunea Agapia Iloce”.

Afară de aceste fonduri mai dispune tractul nostru încă de avere în bani (depuși la bănci) de o sumă care trece peste 2000 cor., după cum apare din rațiociniul protopresbiteratului.

Încheierea raportului o formează expunerea despre starea bibliotecii tractuale și a celor parohiale.

E atât de clar acest raport, încât fiecare membru al sinodului e în poziția de a putea onoaște starea acestui tract și în cele mai amănunțite părți ale lui.

Se împart apoi actele comisiunilor respective, iar ședința se suspendă până ce comisiunile vor studia actele primite.

După redeschiderea ședinței urmează pertractarea în mod special a raportului oficiului protopresbiterial, asupra fiecărui punct să decida în merit, până ce terminându-se pertractarea obiectelor puse la ordinea zilei, președintele încheie ședința, iar noi ne-am depărtat deplin convinși, că în mâni destoinice e încredințată soarta tractului nostru.

N. German.

„Vocea bisericii” și alte trei reviste.

La 1870, în epoca unor agitații nervoase pentru biserică, interesele acesteia la reprezenta *Biserica*, incolora revistă alui G. Musceleanu. Glasul de luptători al bărbăților bisericii nu răsună de nicăieri, prin foi sau reviste, Theotist Scriban, directorul seminarului central din București face, la sfârșitul anului 1870, să înceteze această stare de lucruri. La 6 Dec. ale acestui an se vestește apariția *Vocei bisericii*, ziar literar și științific religios. Numărul apărut la acest dat precizează astfel programul:

„Ziarul Vocea bisericii, ca ziar literar și științific religios va da publicității succesiv: 1. Operele sfinților Părinți a anticei biserici creștine. 2. Discursuri alese la Dumineci. 3. Discursurile și alte opere ale celor mai renumiți dascăli și oratori contemporani ai Bisericii ortodoxe”.

Scopul Voinei bisericii e „să lumineze într'un mod rațional și convingător pe întreaga națiune română cu dogmele, cu morala, cu sfințele așezăminte și sfințele tradițiuni a bisericii părinților noștri”.

„Direcțiunea civilizației ateiste a secolului nostru și cultura filosofico-materialistă și diferențele societății oculte sau masonice, care lucră într'un mod foarte vătămător în contra creștinismului în genere și a credinței ortodoxe în specie, libertatea absolută în țara noastră a tuturor conștiințelor... toate acestea trebuie a pune pe clerul român superior și inferior în o serioasă gândire și cu puteri unite să se apuce de o serioasă lucrare în ramul literar și științific bisericesc”.

De fapt în anii din urmă mai cu seamă de când cu secularizarea averilor mănăstirești, opinia publică și partea

cea mai însemnată și mai mare a locuitorilor dela orașe vedea cu alți ochi clerul bisericii noastre. Cu ocazia secularizării s'au scris fel de fel de cărți și broșuri în cari s'au exagerat păcatele omenești ale călugărilor și al căror scop era ștergerea monahismului ca instituțiune. Broșurile acestea, cari se răspândeau în publicul mare ca orice scriere senzatională — împreunate cu disprețul pe care-l aduceau cei ce studiază în Apus, pentru clerul și călugării noștri inculți, — toate acestea au făcut să scadă repede autoritatea și demnitatea străveche a bisericii, ca instituție și nu numai a clerului întreg, ca clasă. Ce e mai trist, s'au văzut în campania contra monachismului ca atare jurnale și reviste dintre cele mai de seamă și oameni dintre cei mai apropiați de biserică.

Unele întâmplări, cari nu erau tocmai conforme prescrierilor bisericești, veneau și ele să întărească acest dispreț pentru cler, pentru biserică, pentru monahism.

Ca o apărătoare a bisericii împotriva acestor atacuri să scoală de astădată *Vocea bisericii*, care chema pe credincioși sub aripile sale încălzitoare ca o cloșcă pe puii săi.

Dar, *rari nantes in gurgite vasto*; mulți au fost chemați, dar puțini au venit. Numărul cel mare al sprijinitorilor revistei și al celor ce aveau să lupte se arătase dintru început atât de mic, încât redactorul Vocei bisericii se văzu imposibil a continua cu scoaterea revistei, afară de care nu mai era în întreaga Țară românească alta. Între acea se ivise în biserică un caz care a produs o agitație vie în întreaga țară: la Iași arhimandritul Climente Nicolau, fostul redactor al Preutului și persecutatul mitropolitului Callinic, trage

Din Făgăraș.

— Corespondență particulară. —

Stimate Dle Redactor! Văzând că nu se apucă cei ce au timp mai mult de a scrie, — am eugetat să vă raportez eu ceva despre o rară conferință, ce s'a ținut Duminecă aici, în Făgăraș.

Sunt de neprețuit aceste conferințe pentru poporul nostru, — dornic de cunoștințe istorice, — mai ales astăzi, când în cărțile de școală istorice nu mai poți ceta nimic din trecutul nostru, — și copiii de școală nimic nu mai știu spune, nici din istorie, nici din geografie — restrânsă între marginile politice ale Ungariei — iar peste Carpați nu-i permis a privi și a ști, ce este acum și ce a fost înainte de Arpad. Conferința, și cu deosebire, conferințe cu obiect istoric, ne descătușează deci gândirea, — și ca o pasăre eșită din colivia îngustă — la libertate — se înveselește inima noastră în univers, de libertatea lăsată de Dumnezeu.

Un mijloc neprețuit de lumină a minții pentru femeile noastre la sate este și șezătoarea bine organizată, în seriile de iarnă, — unde mâinile harnice eforțeză fuzul la furcă, dar se aude totodată și câte o declamare, o cântare, o cetrie, o poveste frumoasă.

Mare folos aduce cetitul unei cărți bune, și mare stricăciune cetitul unei cărți rele de care încă încep a se ivi la noi.

Sunt de recomandat cărțile alese din bibliotecile parohiale, pentru bărbați și femei, cari bibliotecii mai în tot locul s'au deschis, punându-se la dispoziția doritorilor de a ceta — fără nici o taxă.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român apoi încă își are bibliotecile ei ambulante și și dă silință a lumina neamul nostru românesc. Dar și mai bun lucru face când emite conferințieri. O astfel de conferință am avut fericirea a o asculta, noi Făgărașeni, Duminecă seara în 14 Martie c. în sala cea mare dela Hotel Paris, ținută de conferențiarul Dr. I. Lupas, fost profesor seminarial și acum adm. prot. în Săliște.

Sala era plină de lume, recrutată din poporul românesc din Făgăraș, — fiind publicată conferința în ambele biserici. Conferențiarul în ton duos bisericesc — plăcut — aproape peste o oră și jum. a vorbit liber — captivând publicul, ce asculta în liniștea cea mai adâncă la mese întinse. Păcat, că nu a fost de față un stenograf, care să fixeze această conferință de un cuprins remarcabil, chiar pentru Olteni.

A vorbit despre trecutul țării Făgărașului și vechimea poporului român în aceste părți.

Conferențiarul începe cu constatarea, că cele mai vechi urme și documente istorice despre existența neamului românesc le avem din țara Făgărașului (terra Blachorum). Arată, care e cuprinsul documentelor celor mai vechi, și care e tradiția istorică privitoare la vechimea poporului român pe aceste locuri.

Spune, cum a ajuns țara Făgărașului în urma biruinței lui Vlsicu Vodă sub stăpânirea principilor Munteniei (României) și ce urme a lăsat aceasta stăpânire. Amintește de soția lui Mihai Viteazul

de lacrimile ei și de rugăciunile ei din castelul ce este și acum aci, în vremea când sabia lui Mihai scilpea biruitoare, peste trei țări române împreunate — și pe care le-a stăpânit 2 ani.

Amintește de școlile românești ce s'au înființat în Făgăraș, pe la jumătatea secolui XVII-lea, de frământările religioase din secol. XVIII, și sfârșește cu schițarea începutului de viață constituțională din anii 1860—1863, când Românii se manifestau și pe teren politic cu isbândă.

Terminând zice: că un popor care nu-și păstrează cu sumpătate amintirile trecutului, nu poate să-și creeze o cultură proprie națională, nu poate să ajungă la conștiința propriei sale valori și destinațiuni pe acest pământ. De aceea trebuie să ne cunoaștem trecutul — să vedem ce am fost — ca să știm ce putem să devenim — la ce avem drept să aspirăm.

Deși a fost publicată această conferință, pe cum am amintit, în ambele biserici — au participat puține doamne, și domni — cu președintele, vice-președintele și secretarul despărțământului. Onoare lor! Ca la Făgăraș! A fost însă de față poporul, bravul popor român din Făgăraș, și ne mângăem cu scriptura care zice: Îngroțatu-sau — îngrășatu-sau — boeritu-sau și n'au mai cunoscut pe ziditorul lor!

Toți se vor învechi și schimba, dacă părăsesc poporul, din care au eșit — iar poporul va rămânea și altă samânță de domni și doamne vă da.

Nicolae Borzea
protopop.

Concertul domnișoarei Cella Delavrancea.

Anunțăm cu bucurie, că domnișoara Cella Delavrancea, fiica domnului Barbu St. Delavrancea, neîntrecutul scriitor și orator, — o pianistă esceleată, care a luat primul premiu la conservatorul din Paris, va da Mercuri în 6 Aprilie v. în sala mare dela Gesellschaftshaus, un concert, cu următorul program: 1. I. S. Bach, Chromatische Fantasie und Fuge. 2. a) Fr. Chopin, Sonate C-moll, op. 35; Allegro, Scherzo, Marche funebre, Finale presto b) Nocturno Nr. 18. 3. R. Schumann, Simphonische Etuden, op. 14. 4. N. Philipp Phaléses. 5 a) G. Enescu, Pavana, b) G. Fauré, Impromptu Nr. 3. c) Fr. Liszt, Legenda „Der heilige Franz von Paula über die Wogen schreitend”. Prețul locurilor: lojă 10 cor., fotel de orcheastră 3 cor. stal 2 cor., loc de stat 1 cor. studenții 60 bani. Bilete se capătă la librăria Georg Mayer, iar sara la oasă. Deschiderea casei la orele 7 sara. *Începutul concertului la orele 8 sara.* Credem, că nime nu va perde ocaziunea de a asculta o adevărată artistă, despre ale cărei nimitoare prestațiuni scoatem din multele recenzii elogioase cari ni s'au pus la dispoziție următoarele părți:

Courier Musical (în l. franceză) scrie: Succesul serii a fost al tinerei artiste doara Cella Delavrancea, al cărei talent este alcătuit din gingășie, farmec și originalitate. Felul cum a tălmăcit două „études” de Chopin și o baladă (op. 23) de acelaș maestru a fost remarcabil la culme și i-a asigurat un mare și bine meritat succes. Acest succes s'a repetat și după executarea *Variatiunilor* de Saint-Saëns...

asupra mitropolitului său patru focuri de revolver în urma unui incident, pe care poate Climente de mult îl pândea. Aceasta era la 19 Ianuarie 1871. La 6 Martie acelaș an procesul a fost pertractat înaintea Curții cu jurați din Iași între viile aprobări ale unora și între desaprobările altora. Climente a fost condamnat, — apoi i s'a ras barba și i s'a tuns părul. Presa la rândul ei comenta din belșug incidentul, aflând ocazie de a da din nou o dovadă eclatantă despre demoralizarea monachilor. Întâmplările acestea agită opinia publică într'un grad, cum nu s'a mai întâlnit până târziu la destituirea mitropolitului Ghenadie.

În *Foaia societății pentru învățătura poporului român* din anul acesta, nr. 10. Barbu Constantinescu, om de al bisericii, mai târziu fost profesor la Facultatea de teologie din București, își ridică glasul contra monachismului, care azi nu mai are rațiunea de a fi. *Columna lui Traian* alui Hașdeu se asocia și ea la glasul tot mai puternic al obștei, care răsună: *jos călugărismul*. În acelaș timp se continuă și șirul pamfletelor împotriva călugărilor. Poetul și istoricul, destul de slab în ambele privințe, C. D. Aricescu, apăruse și de astădată cu o scriere senzatională de actualitate: *Sora Agapia, sau călugăria și căsătoria*, în care făcând la fiecare pas haz de călugări bețivi, mueratici, leneși etc. și bagatelizându-i, condamnă fără nici o cruțare călugărismul.

(Va urma).

¹ Cf. Procesul pertractat la Curtea cu jurați din Iași în 6 Martie asupra atentatului comis de fostul arhimandrit Climente Nicolau contra vieții Eminenței Sale Callinic Miculescu, mitropolit Moldovei și Sucevei. Ed. de Teodor Bălășan, Iași 1871. Tipografia Junimea.

Le Ménestrel publică tot în limba franceză următoarele: D. oara Cella Delavrancea merită o specială mențiune. Artistă are o maturitate în stil și o rară tehnică de o sonoritate când duicată, când puternică; ea cântă la piano cu un avânt de căldură și de pasiune, care te răpește. Programul său cuprinde: *Appassionata*, al cărei final a fost admirabil executat, piese de Couperin, Scarlatti, Chopin, a căror interpretare a fost în adevăr escelentă, bucăți de Schumann, de o tehnică ciselată, de Liszt ș. a. D. oara Delavrancea are toate calitățile pentru a ocupa un frumos loc între pianistele noastre. Succesul său a fost brilliant desăvârșit și foarte meritat.

Tot din *Courier Musical*: Am avut ocazia de a vorbi de d. oara Cella Delavrancea, tinăra pianistă, a cărei carieră se anunță glorioasă. Aseară a fost mult sărbătorită și a jucat cu o rară măiestrie compoziții de Beethoven, Schumann, Chopin și alții. Tinăra și remarcabilă artistă este vrednică de lauda cea mai mare.

Din darea de seamă mai lungă și foarte elogiasă a altui ziar dăm numai următoarele: Când d. oara Delavrancea, la audia dela Castelul Peleş, a sfârșit programa, a fost înconjurată și aproape copleșită de asultători. Ea s'a refugiat în brațele Reginei Carmen Sylva, care a îmbrățișat-o și i-a sărutat ochii, întrebându-o fără încetare: „Unde-ai putut cuprinde atâta grație și căldură?” Și privind-o lung a mai zis: „Este sângele tatălui său, este sufletul lui de poet!”

NOUTĂȚI.

Proces de despărțire. Biserica gr.-ortodoxă sârbă din patrie a cerut la tribunalul regesc din Budapesta, ca comuna bisericească gr.-ort. Brestovaț, acum Aga, din comitatul Timișului, să fie incorporată la mitropolia sârbă din Carloveț, fiindcă numai din eroare a fost incorporată la timpul său la mitropolia gr.-ort. română, după locuitorii ei nu sunt Români, ci Sârbi din Muntenegru (așa numiți *cotcorezi*), cari în cursul vremii au fost românizați, — mai ales, că înșiși locuitorii comunei au declarat într'un protocol luat la fața locului din partea autorității bisericii sârbești, că ei *vreau să treacă la Sârbi*. Apărătorul intereselor bisericii noastre, dl. avocat *Dr. Emil Babeș* a arătat însă imposibilitatea juridică a acestei cereri, iar tribunalul, acceptând punctul său de vedere, a *respins pe Sârbi cu acțiunea lor*, judecându-i la purtarea tuturor cheltuielilor, pe motivul, că „din credincioși de limbă română nu se poate forma comună bisericească sârbească”.

Aniversarea Monarhului nostru. Pentru ziua de 18 August se fac de pe acum întinse pregătiri. Majestatea Sa va merge în Iunie la Ischl, unde va serba în cerc familiar ziua de 18 August, când împlinește vârsta de optzeci de ani. Persoane principiare îl vor felicita din acest prilej, prezentându-se bătrânului monarh. Împăratul Wilhelm, prințul regent Luitpold din Bavaria, Regele Carol al României, regele Eduard, ș. a. vor veni să gratuleze. Se vorbește în cercurile curții, că se va realiza, cu această ocazie, și ideea împăratului Wilhelm: contele Zappelin va întreprinde, la Viena sau la Ischl, cu balonul său o călătorie făcută în onoarea Majestății sale domnitorului nostru.

Rănirea miniștrilor ungari. Medicul-șef al poliției a constatat săptămâna trecută Miercuri, că două rane ale ministrului președinte Khuen se vindecă în 8 zile; a treia rană are trebuință, pentru a se vindeca, de alte opt zile. Ranele ministrului de agricultură Serényi sunt ceva mai grele; se vor vindeca în 20 de zile. Din pădurea aceasta medicală se vede, că deputații învinovați vor fi urmăriți pentru leziune corporală gravă.

Logodnă princiară. Fica răposatului rege Leopold al Belgiei, principesa *Clementina*, care se află în Ungaria la sora sa Stefania, se va logodi cu principele Victor Napoleon. Logodna se va face într'un castel al ex-impărătesei franceze Eugenia.

Pentru nenorociți. Majestatea Sa a dăruit pe sâmba incendiatorilor dela Ökörítő suma de 30 de mii de coroane.

Mare dărnicie. Din Blaj se vesteste, că un român, cu totul necunoscut până acum la noi, cu numele *Vasile Stroiescu*, din Iedinița, în Basarabia, a trimis din Elveția, unde se află acum, zece mii de coroane consistorului din Blaj, ca dar pentru fondul cultural. Afară de suma aceasta, Vasile Stroiescu a mai trimis o obligație, în care scrie, că până la finea acestui an va trimite alte 90 de mii de coroane pentru același fond, contribuind astfel cu o sumă de 100 de mii de coroane în scopuri de binefacere. Donatorul este de religie ortodoxă și făgăduiește să ajute și alte așezăminte culturale ale românilor din Transilvania.

Societatea pentru apărarea animalelor s'a constituit în Sibiu Joi, în 31 Martie n. La ședința de constituire a luat parte un public numeros, compus din dame și domni. S'a cetit proiectul de statute, care s'au primit, și care vor fi înaintate ministerului spre aprobare. S'au ales apoi funcționarii provizori, în frunte cu Dr. Henric Schuller, președinte. Membrii fondatori plătesc, odată pentru totdeauna, o taxă de cel puțin 40 cor.; membrii ordinari 2 cor. pe an, timp de 3 ani, membrii ajutători 2 cor. cel puțin. Tanta societății este: a pune la cale pedepsirea persoanelor, care chinuesc sau stăpesc animale folositoare; și, afară de aceasta, a răspândi ideea de apărare a animalelor atât prin recompense morale, cât și prin răsplăți în bani.

Ciangăi. În Viațul de jos se zidesc 36 de case pe cheltueala statului și pe seama ciangăilor, ce îi va aduce stăpânirea de prin Bucovina...

Rugare. Subsemnatul oficiu parohial, ca epitropie parohială, cu tot respectul roagă oficiile protopresbiterale și parohiale, cari au binevoit a primi apelul nostru cu câte o listă de colectă în scopul edificării bisericii, iar până de prezent noi nu l-am primit cu nici un rezultat, ca barem acum, când am început cu zidirea bisericii, să se îndure a ne întinde mână de ajutor, trimițându-ne listele și sumele adunate. Ofertele se vor publica în „Telegraful Român”. Murăș-Decea 15/28 Martie 1910 (posta: Felvincz în M. Décs). Oficiul parohial gr.-or. român. Vasile Crișan, paroh. Trifon Oniță și Teodor Paul, epitropi.

Carte scumpă. O revistă bibliografică spune, că Pierpont Morgan, cunoscutul milionar american, a cumpărat zilele acestea o carte în prima ediție, scrisă de poetul și romancierul Edgar Poe și a plătit-o cu 19 mii de coroane. Cartea este o raritate, și amatorii dau pentru ea sume fabuloase. Interesant este faptul, că în anul 1843, când cartea apăruse în editura firmei Graham din America, un exemplar costa 12 cenți și jumătate, sau cam 62 de bani, — iar astăzi se plătește cu 19 mii de coroane. Autorul, cum se știe, a murit în mare sărăcie într'un spital.

Mumia cea mai veche. Universitatea din Manchester are cea mai veche mumie cunoscută. Ea este corpul lui Ranefer, un mare funcționar, care a trăit cu 3000 de ani înainte de Cristos, și este cu 11 veacuri mai veche decât toate mumii cunoscute. Studiul acestui cadavru îmbalsamat a dat știri nouă asupra artei îmbalsamării la vechii egipteni.

La fondul Victor și Eugenia Tor-dășian pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: Dr. Alexandru Bogdan, profesor (Brașov), 20 bani; Cornel Pop, paroh (Părău) și soția sa Emilia n. Aron, 60 bani; Ambrosiu Tătar, paroh (Hetur) 1 cor. și dna Maria Iacob n. Joandrea, 30 bani.

Iarăși colera. Din Petersburg se vestește, că s'au constatat în acest oraș șase cazuri de coleră, dintre care unul mortal. Ancheta sanitară a stabilit existența bacteriilor colerei la conductele rețelei de canalizare a orașului.

Valorizarea poamelor. În Baia Mare s'a înființat, cu sprijinul unei reuniuni economice, o însoțire cu un capital de 60 de mii coroane, având de scop valorizarea poamelor. Magazinul se află în apropierea gării, de care e legat cu o linie ferată. Vagoanele cu poame vor fi încărcate la magazin deadreptul.

Expulsați. Ministrul președinte Stolipin, cum se scrie din Petersburg, a dat o poruncă, în înțelesul căreia au fost expulsați o mie cinci sute de familii evrești din Kiev.

Mulțămită. Adunarea generală a institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu a binevoit a vota și de data aceasta un ajutor de 200 cor. din cvota de binefacere pe sâmba reuniunii noastre agricole. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu” pentru acest sprijin generos aduce și pe această cale sincerele mulțămite ale Reuniunii.

Cărți și reviste.

Publicațiuni împotriva băuturilor spirituoase. Primim următoarele broșuri: *Chestiunea alcoolismului* de Dr. G. Bange, profesor la universitatea din Băle, (Biblioteca bunilor Templieri, nr. 1); *Icoane din popor*, de G. Assmussen (aceeași bibliotecă, nr. 2); *Istoricul ordinului bunilor Templieri* de Aug. Forel; *Reforma societății*, de același. — Cărțile acestea sunt cele mai bune din literatura noastră antialcoolică, apărute până acum în românește. Chestiunea alcoolismului, scrisă de Bunge, s'a tipărit în ediții nenumărate și a fost tradusă în 13 limbi. Lucrarea sa servește de temelie pentru o pătrundere mai adâncită a chestiunii băuturilor spirituoase. În broșura aceasta se mai cuprind două articole: *Femea în luptă împotriva alcoolismului* și *Un cuvânt către lucrători*. — A doua cărtică, *Icoane din popor*, cuprinde povestiri, versuri și glume foarte interesante din viața și păcăniile băutorilor. — În broșurile scrise de Dr. August Forel se găsesc numeroase știri și lămuriri despre ordinul bunilor Templieri. — Aceste broșuri le recomandăm cu căldură celor ce se interesează de mișcarea bine organizată a antialcoolicilor. E cunoscut, că la străini preoțimea a luat inițiativa acestei mișcări, este de dorit ca și la poporul nostru, în primul rând, preoțimea să se lupte împotriva năpastei alcoolului. — Broșurile despre cari pomenim mai sus, se pot procura cu prețuri foarte moderate (una cu 25 bani, plus 10 bani porto) dela dl. Nicolae Popovici, Sibiu, Schulgasse nr. 24.

„Luceafărul” Nr. 7, închinat memoriei lui *Eugeniu Carada*, a apărut cu următorul sumar: *Luceafărul*: † *Eugeniu Carada*. * * * *Viața lui Eugeniu Carada*. *Vintilă Băltanu*: *Eugeniu Carada și Economia Națională*. *M. Selessou*: *Eugeniu Carada*. *Eugeniu Carada*: *Pandurul cerșetor* (poezie). *Ioan Slavici*: *Eugeniu Carada*. *I. G. Bibicescu* și *Ion I. C. Brătianu*: *Moartea lui Eugeniu Carada*: Două cuvântări funebreale. *I. U. Soriciu*: *Prietinile*: *Ion I. C. Brătianu* și *Eugeniu Carada*. *Ioan Slavici*: *Carada* și *Lueger*. * * * Două sorisori ale lui *Carada* din 8 și 14 Iunie 1864 către *Anastase Panu* în chestiunea răsturnării lui *Coza Vodă*. Dări de seamă: *Poetae minores*: *Oreste*. În umbra iubirii și *Herz*, *Noaptea învierii* (*G. Bogdan-Duică*); *G. Hary*, *Maurice Maeterlinck* (*G. B.-D.*); *I. Bogdan*, *Letopisețul lui Azarie* (*I. L.*); *N. Fru*, *Date și documente cu privire la istoricul bisericii gr.-or. române din Oradea mare* (*I. L.*); *Cronică*: *Notițe cu creionul*: *Bursierii* (*Anonymus*); *Fondul cultural Eugeniu Carada*; *Momente din viața lui Carada*; *„Tribuna” despre Eugeniu Carada*; *Scriitori în politică*; *Puterea cânteacului*; *Varietăți literare* (*G. B.-D.*). *Știri*. *Bibliografie*. *Ilustrațiuni*: 9 ilustrațiuni pri-

vitoare la *Eugeniu Carada*. Prin acest număr se aduce un prinos cuvenit marelui binefăcător al nostru.

Din public. *)

Mulțămită publică.

Comitetul parohial din *Veneția-inferioară*, în urma ordinului preavenerabilului Consistor Arhidiecezan Nr. 1701/908, a pus la cale înființarea bibliotecii parohiale și în acest scop a deschis o colecție în parohie și a avisat și pre alți fii ai parohiei cari sunt stabiliți afară de parohie. La aceasta colecție și avis au contribuit următorii:

Emilian Stoica abs. de teol. și învățător în Gurarăul întru vecinica amintire a răposatului său tată și fost învățător al parohiei *Ioan Stoica* 20 cor., *Ioan Comaniciu* silvicultor inginer în Oradea-mare deasemenea întru amintirea vecinică a iubitului său tată *Ioan M. Comaniciu* 12 cor., *Linca Stoica* veduva fostului inv. *Ioan Stoica* 10 cor., *Mateiu Mateiu* inv. dir. întru amintire veșnică a scumpei sale soții *Elisa n. Comaniciu* 10 cor., *Gheorge Comaniciu* not. pensionat cărți în val. de 17 cor. *Nicolae Roșca* învățătoriu 5 cor. *M. Ganea* preot în bani 10 cor. cărți în val. de 21 cor. *Judele Nicolae Cornea* *Crist* și *Nicolae Stoica* *Dilea* câte 2 cor. *Iosif Comaniciu* *M. 1 Cor.* și soția *Salomia* 80 fl. *Emilian Stoica* *Mănic*, *Gheras Comșa*, *Sam. Comaniciu*, *George Stoica* *Bardulaș* 1 cor. și *Ioan Micul Stoica* *Frênț* 1 cor. *Ved. Răf. Comaniciu* *Călug*, *Văduva Nicolae Stoica* *Grădinariu*, *Nicolae Stoica* *Cusuleț*, *Nicolae Comaniciu* *Bădilă* *Sofron* *Țintea* și *Nicolae Rozorea* câte 1 cor. *Ioan Comaniciu* *Răfri*, *Iosif Stoica* *Achim*, *Teodor N. Cornea*, și *Constantin Stoica* *Achim*, câte 60 fl. *Ambr. Comea* și *Gh. Comaniciu* *Păr.* câte 50 fl. *Gh. Pătruț* *P. Frênț* *Stoica* al *Gh.*, *Victor Stoica*, *Ioan Stoica* *D.*, *Ioan M. Țintea*, *Gh. Băță* negustor, *Gh. Penciu* *Ghică* *Vart. Comaniciu*, *Gh. Monea* *Taina* *Gh. Stoica* *Bund*. *Tim. Nicolae Comaniciu*, *Lunc.*, *Gh. M. Comea*, *Pompiliu Comaniciu* *Ioan Stoica* *Grădinar* și *Gh. Audr.* *Orzea* câte 40 fl. *Nicolae Monea* *Stoica*, *Gh. Ion Cornea*, câte 30 fl. *Gh. Stoica* *Dilea*, *Eronim Stoica* *Buduias*, *Iosif Stoica* *B. Nicolae* *Stoica* *Costeanu*, *Nicola D. Comaniciu*, *Gh. D. Bădiloiu*, *Ioan Jambrea* *jun.* *Gh. Jambrea*, *Ecot.* *One* *Băță* *Maria J. Penciu* *M. Ilie Comaniciu*, *Ioan G. Bădilă* *Ioan Rozorea* *Nan*, *Nicul.* *Boerin Del* și *M. Penciu* *Comoi* câte 20 fl.

La colecta întreprinsă de dl. *Dumitru Cornea* în *Bacurești* au contribuit următorii:

Gheorge Penciu *Janes* și *Ioan Stoica* *M. Cornicea* câte 5 lei, *Gherase Maria* *Traian Băță* și *Octaviana Ecaterina Maria Țintea* câte 3 lei. *Magdalena Stoica* *Man* *Cornicea* *Gheorge* *Nicolae* *Carnicea* *Gheorge* *Nicolae* *Carnea*, *Gheorge* *Stoica* *Pictesu*, *Nicolae* *V. Stoica* *Man* și *Gh. Stoica* *Jonșee* cu soția câte 2 lei.

Ioan Spir. *Stoica* *Cușu* *Marta Veres* *Dumitru* *Lucaci* și *Răfra* *Bolvia* câte 1 leu. *Ioan Vart.* *Comaniciu*, *Elisaveta N. Popeneci* și *Dumitru Cornea* câte 50 bani.

Suma generală a colectelor e deci de cor 166/34.

În numele comitetului parohial rog pe toți contribuții a primi cele mai călduroase mulțămite pentru jertfa adusă în scopul luminării poporului din *Veneția inferioară*.

Veneția inferioară în 21 Martie st. n. 1910.

Mihai Ganea
par. și preș. com. par.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Aspirin

veritabil numai
în tablette
originale

conform
figurei,
se pot cumpăra
20 bucăți cu cor. 1.20.

Fabr. de vopsea o lin. *Fried. Bauer & Co.*
Elberfeld, *Leverkusen*, b/ *Mühlheim*, a/ *Rh.*

Grand-Hotel „Savoy”, Budapesta

VIII. Iosefsring 16.

în nemijlocita apropiere a Teatrului național, poziție centrală favorabilă cu 120 odăi și saloane. Încălzire centrală, lift, apaduct de apă rece și caldă în fiecare odaie. Luminăție electrică, restaurant de rangul prim. Odăi dela 3 cor. în sus. (121) 4—10

Nr. 22—1910.

[128] 1—3

Publicare de licitație.

Zidirea bisericii din filia **Popești** se va da în întreprindere **Duminică, în 11/24 Aprilie a. c. la 11 ore a. m. la fața locului** pe cale de licitație minuendă.

Prețul strigării e statorit în suma de 10.000 cor. și reflectanții au să depună înainte de licitație ca vadiu 1000 cor. în numărari sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. rom. din Chergheș (Kerges) tractul Devei.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da în întreprindere la cel ce va ofer mai bune garanții fără privire la suma oferită.

Popești, la 17/30 Martie 1910.

Alesandru Petreu
paroh și prez.

Nogiță Iordan
epitrop.

Vidi

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei **Felcheriu** din protopresbiteratul Orăzii mari devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a fostului paroh **Nicolae Popa**, se scrie concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” adevă până la 7/20 Aprilie a. c.

Emolumentele sunt: 1. Intravilanul parohial. 2. Una sesiune de pământ arător și fânaș, dimpreună cu competența de pasc. 3. Dela fiecare număr de casă (96 nre) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz sau în bani 2 ooroane. 4. Venitele stolare circa 100 cor. după cum sunt stipulate în prot. com. paroh din 5/18 Dec. 1909. 5. Intregirea dela stat.

Contribuțiile erariale și comunale după pământul folosit le va suporta aleșul. De cortel până la edificarea casei parohiale se va îngriji comuna bisericească. Preotul ales va avea să catehizeze la școala din loc fără a pretinde remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de cl. III dela recurenți se poartă o calificatiune prescrișă pentru astfel de parohii. Recursul ajustat conform Regulamentului pentru parohii și adresat com. parohial din Felcheriu, se va înainta la oficiul protopopesc în Oradea mare, iar recurenții cu observarea ș-ului 20 din regulament în termenul indicat se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în parohie spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

(1—2)

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Toma Păcală** protopop.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a **Bucea**, protopresbiteratul Peștesului, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare, în organul oficios: „Biserica și Școala”.

Emolumente: 1. Dela 75 nre de casă câte una vică cucuruz sfârmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeii și a unui pământ de sub Nru catastral 747, lângă cimiter, cu un venit de 16 cor. 3. Stolele uzate dela înmormântare mare 10 cor., — și mai jos, — după stare răposatului înmormântare mică 2 cor. dela botez 80 fil., venitele aceste anual fac circa 100 cor.

Intregirea dotațiunei dela stat, după calificatiunea alesului. — De locuință se va îngriji alesul, nefiind casă parohială. Catehizarea în școală cu elevii de religiu-ne noastră, are s'o facă alesul fără nici o remunerațiune dela biserică ori dieceză.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, ca petițiile lor, ajustate conform dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare adresate comitetului parohial din Bucea, să-le înainteze Prea On. oficiu protopopesc în M-Telegd, având dânsii, cu stricta observare a ș-ului 20 din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze în sfânta biserică din Bucea pentru a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Pentru comitetul parohial:

Vasiliu Bulzan,
preot președinte.

Dimitrie Botiș,
not. com. par.

În conțelegere cu: **Alexandru Muntean**,
ppresb. rom. ort.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, „Feigenbaum”, vis-à-vis de Mühlbrunn.

(387) 11—

(129) 1—3

Publicațiune.

În senzu ș-lui 208 al legii comerciale prin aceasta se avizează toți creditorii însoțirii de anticipațiune și credit „**Hunedoara**” din Deva, că numita însoțire sa contopit cu institutul de credit și economii, societate pe acții „**Decebal**” din Deva — și se provoacă să și valideze pretensiunile lor în decurs de 6 luni.

Acei creditori, cari nu își însușă pretensiunea, să consideră ca învoiți cu fuziunea și pretensiunile lor vor sta mai departe față de nou înfiuțata societate pe acții „**Decebal**”.

Deva, la 18/31 Martie 1910.

Direcțiunea
institului de credit și
economii soc. pe acții
„Decebal”.

Direcțiunea
însoțirii de anticipați-
une și credit „Hune-
doara”.

Nr. 114—1910.

[116] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Stoiceni**, din protopresbiteratul Cetatea de piatră, devenind vacantă prin strămutarea parohului **Alexiu Latiș** în parohia Plopiș, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

La această parohie pot concura numai clerici cu calificatiunea deplină (8 clase gimn. cursurile teologice și atestat de calificatiune preoțească). Concursule instruite cu documentele cerute se vor înainta subscrisului oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — după prealabila încunoștințare a subscrisului — se pot prezenta înaintea poporului în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a cânta, predica eventual celebra în biserică.

Lăpușul-unguresc, 5/18 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat greco-oriental român al tractului Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 472—1909.

[126] 2—3

Licitațiune minuendă

Comuna bisericească gr.-or. **Fizești** din protopresbiteratul Hațeg dă în întreprindere zidirea școlii confesionale, pe baza rezoluțiunii Preaven. Consistor arhidiecezan din 17 Decembrie 1909 Nr. 14.405 Școl. cu prețul de strigare cor. 6572-19.

Licitațiunea minuendă se va ținea la 30 Martie v. a. c. la 9 oare a. m. în casa parohială.

Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial subsemnat.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre licitanți, în care adă mai multă garanță.

Fizești, în 15/28 Martie 1910.

Pentru comitetul parohial:

Atanasie Daju,
paroh, președinte.

Alion Danciu,
notar.

Vidi:

Dr. Cornel Popescu,
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 351—9110.

[130] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din comuna **Bedeciu**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 600 cor. din repartiție dela popor, care se va urca la 1000 cor. prin întregire dela stat.
2. Cuartir liber în edificiul școlii.
3. 8 m. cubici lemne de foc.
4. 20 cor. rebonificare pentru grădina școlară.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne suplica de concurs subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare.

Cluj, 15 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat rom. gr. or. al Clujului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgări și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 39—52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Nr. 226—1910.

[122] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Stăuini** — conform ordinului Preaven. Consistoriu arhidiecezan Nr. 2583 Bis. dela 2 Martie a. c. — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu postul de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Cerile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, în care timp concurenții — pe lângă observarea pre-criselor regulamentare au a se prezenta în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu—Algyógy, 13/26 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Geoagiului.

Ioan Popovici
protopresbiter.

Nr. 231—1910

[123] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Almașul-mare joseni**, conform ordinului Preaven. Consistor arhidiecezan Nr. 2584 Bis. din 2 Martie a. c. „se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu postul de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Cerile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu până la termenul indicat, în care timp concurenții au a se prezenta în parohie, cu prealabila încunoștințare aici, pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu—Algyógy, 13/26 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. al Geoagiului.

Ioan Popovici,
protopresbiter.

Vinuri excelente!

Telefon Nr. 185.

Excelente vinuri de **Ménes-Magyarád** garantat natural curate, în sticle.

Vin de masă per litru	K	—70
Schiller	”	—60
Risling	”	—80
Bacator	”	1—
Vin roșu	”	1—
Muscattell	”	1—
Tokaj de Somorodin per 1/2 litru	”	1-40

Inclusive darea de consumație.

La cumpărare mai mare cu prețuri en gross.

Oferez:

Lemne de fag pentru foc, prima tăiate și netăiate.

Leopold Neumann,

Strada Cisnădiei 16, str. Bruckenthal 9.

(127) 1—26

Tinichigiu.

Subscrisul primesc orice fel de lucrări de tinichigiu și anume:

Acoperire de turnuri și coperișe, scocuri, apaducte, instalare de odăi de baie, closete cu scurgere precum și toate lucrurile aparținătoare specialității de zidit: — Legături de canalizare și curățire de puțuri. —

Lucrările aci înșirate se execută solid și foarte ieftin.

Domnii constructori și întreprinzători găsesc tot aici en-gros și endetail depozit de cel mai bun

Var de Vledeni
stâns și nestâns.

Rugându-mă respectuos de binevoitorul sprijin sunt

cu toată stima:

Max Ruck

Tinichigiu-Instalateur și liferant de var
Sibiiu, Haidengasse Nr. 9.

(93) 5—10

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

Telefon 172.

[94] 9—52